herpy

AGAMY

Australian Water Dragon

Intellagama lesueurii

Intellagama lesueurii to duża, półwodna agama z cieków wodnych wschodniej Australii, z masywnymi grzebieniami, długim, bocznie spłaszczonym ogonem i długością 60-100 cm. Jest aktywna w dzień, dobrze się wspina i pływa, może dożyć ponad 20 lat, ale wymaga bardzo dużego terrarium, głębokiej części wodnej, silnego UVB i wysokiej wilgotności powietrza.

Rodzina: Agamidae Dawna nazwa: *Physignathus lesueurii; Istiurus lesueurii; Lophura lesueurii*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**60-100 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**10-25 lat**
Aktywność	**Za dnia**
Tryb życia	**Nadrzewny i półwodny**
Środowisko	**Las deszczowy, mokradła i lasy i łąki strefy umiarkowanej**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**180 × 90 × 150 cm** D × S × W dla 1 dorosłego osobnika
Temperatura w dzień	**24-30 °C**
Miejsce wygrzewania	**35-40 °C**
Temperatura w nocy	**18-22 °C**
Wilgotność	**60-80%**
Woda	**Część wodna** głębokość 15-30 cm
UVB	**Niezbędne** Strefa Fergusona 3
Pokarm	**Owady, rośliny i kręgowce**
Utrzymanie	**Pojedynczo lub w parach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**6-20 jaj**
Zniesienia w roku	**2**
Inkubacja	**90 dni** przy 26-29 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Załącznik III**
Załącznik unijny	**Załącznik C**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Intellagama lesueurii to masywna jaszczurka o długich, umięśnionych nogach, ostrych pazurach i grzebieniu karkowym, który przechodzi w rząd spiczastych łusek biegnący wzdłuż grzbietu. Ogon jest bocznie spłaszczony i stanowi około dwóch trzecich całkowitej długości; służy jako ster podczas pływania i jako przeciwwaga na drzewach. Samice osiągają ok. 60 cm, samce nieco ponad 1 m i około 1 kg.

Podstawowe ubarwienie jest jasne, zielonkawoszare, z ciemnymi poprzecznymi pasami na grzbiecie, ogonie i nogach. Samiec ma większą głowę, masywniejsze grzebienie i intensywniejsze barwy niż samica, zwłaszcza w okresie rozrodu. Zwierzęta potrafią powoli zmieniać barwę i wtapiać się w otoczenie.

Gatunek ma dwa podgatunki. *I. l. lesueurii* ma ciemny pas za okiem, jasne gardło bez wzoru, a dorosłe samce czerwony brzuch i pierś. *I. l. howittii* z Gippsland jest bardziej zielononiebieska, nie ma pasa za okiem, ma gardło w żółte lub pomarańczowe pasy i czarnozielony brzuch; jest lepiej przystosowana do chłodu i gorzej znosi upał. W handlu rzadko podaje się, do którego podgatunku należy dane zwierzę.

Gatunek był dawniej zaliczany do rodzaju *Physignathus* razem z *Physignathus cocincinus* i nazwa *Physignathus lesueurii* wciąż się pojawia. Epitet gatunkowy upamiętnia francuskiego przyrodnika Charles'a Alexandre'a Lesueura.

Występowanie i środowisko

Intellagama lesueurii żyje we wschodniej Australii, od wschodniej Wiktorii przez Nową Południową Walię aż po Cooktown w północnym Queenslandzie. Podgatunek *I. l. howittii* występuje w Gippsland w Wiktorii.

Niewielka populacja w Australii Południowej została prawdopodobnie introdukowana i nie należy do naturalnego zasięgu. Gatunek przyzwyczaił się do parków miejskich i ogrodów i jest pospolity m.in. w Brisbane i Sydney.

> **Naturalny zasięg:** Australia.

ŚRODOWISKO

Intellagama lesueurii jest związana z wodą i żyje nad strumieniami, rzekami, jeziorami i innymi zbiornikami wodnymi, gdzie ma miejsca do wygrzewania się na zwisających gałęziach lub kamieniach w pełnym lub rozproszonym słońcu, w lesie deszczowym, w widnym lesie i w parkach.

Zwierzęta są aktywne w dzień, szybkie i dobrze się wspinają. Niepokojone uciekają w gęstą roślinność lub spadają z gałęzi do wody. Potrafią pływać całkowicie pod wodą i leżeć na dnie płytkiej wody nawet do półtorej godziny. W chłodniejszych rejonach od jesieni zapadają w stan spoczynku i pojawiają się ponownie od końca zimy do połowy wiosny. Na wolności są bardzo płochliwe, ale w parkach miejskich przyzwyczajają się do ludzi.

Samce są terytorialne, grożą sobie i walczą ze sobą. Obie płcie machają przednimi kończynami i kiwają głową; szybkie machanie oznacza dominację, powolne uległość.

Pokarm stanowią głównie owady, ale także pająki, dżdżownice, ślimaki, skorupiaki, żaby, ryby i małe ssaki, a dorosłe zwierzęta zjadają też trochę owoców i kwiatów.

Hodowla

TERRARIUM

Pojedyncze dorosłe zwierzę potrzebuje terrarium o wymiarach co najmniej 180 × 90 × 150 cm (długość × szerokość × wysokość). Duża, aktywna jaszczurka o długości do 1 m potrzebuje miejsca do biegania, wspinania się i pływania oraz wyraźnego gradientu temperatury. Im większe, tym lepiej. Tak duże terrarium zwykle trzeba zbudować na zamówienie. Dorosłe zwierzęta mogą w ciepłej części roku przebywać na zewnątrz w wolierze.

Wybierz pełne ściany z drewna lub płyty i wentylację u góry i u dołu. Przy dużych szklanych frontach zwierzęta wpadają na szybę i uszkadzają pysk.

Urządź terrarium z głęboką częścią wodną (patrz niżej), grubymi gałęziami na różnych wysokościach, miejscem do wygrzewania się, kamieniami lub płytami, które zatrzymują ciepło, oraz kryjówkami z korka, roślin lub skrzynek. Można używać zarówno żywych, jak i sztucznych roślin; żywe rośliny pomagają utrzymać wilgotność.

Podłoże musi zatrzymywać wilgoć, np. ziemia bez nawozów zmieszana z włóknem kokosowym albo gruba kora. Codziennie usuwaj odchody, a raz w miesiącu dokładnie wyczyść terrarium.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

TEMPERATURA

W dzień w terrarium powinno być 24-30 °C, około 25 °C w chłodnej części i 35-40 °C w miejscu do wygrzewania się. Jeśli zwierzę rzadko korzysta z miejsca do wygrzewania, jest ono za gorące. Zwierzę musi mieć możliwość wyboru, dlatego wyraźny gradient jest ważny. Używaj żarówek grzewczych nad grubą gałęzią lub kamieniem i osłoń je siatką, aby zwierzę nie mogło się poparzyć.

W nocy temperatura powinna spadać do 18-22 °C, co odpowiada subtropikalnemu do umiarkowanego klimatowi w ojczyźnie gatunku. Gdy w terrarium jest za zimno, zwierzę nie je; gdy jest za gorąco, może się przegrzać.

Czytaj więcej: Ciepło i temperatura

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna wynosić ok. 60-80 %. Zwierzęta znoszą spadki do ok. 40 %, ale stale niska wilgotność zwiększa ryzyko infekcji dróg oddechowych. Utrzymuj ją dzięki wilgotnemu podłożu, codziennemu zraszaniu lub systemowi deszczowemu i dużej części wodnej. Mierz ją higrometrem i zadbaj o wentylację, aby powietrze nie stało w miejscu.

WODA I JAKOŚĆ WODY

Część wodna musi być tak duża i głęboka, żeby zwierzę mogło się całkowicie zanurzyć: co najmniej 15 cm głębokości, najlepiej więcej, i długość co najmniej trzech czwartych długości zwierzęcia, z łatwym wyjściem na ląd. Zwierzęta często załatwiają się do wody, więc wymieniaj ją często i szoruj zbiornik do czysta. W dużych terrariach pomaga filtr.

Terrarium z melaminy lub drewna trzeba uszczelnić od dołu, aby było wodoszczelne.

OŚWIETLENIE I UVB

Intellagama lesueurii jest aktywna w dzień i potrzebuje UVB odpowiadającego strefie Fergusona 3. Używaj świetlówki UVB ok. 10 %, która obejmuje większą część terrarium, i włączaj światło na 10-12 godzin dziennie, sterując nim zegarem. Świetlówki montuje się pod sufitem; siatka i szkło osłabiają UVB. Wymieniaj świetlówki zgodnie z zaleceniami producenta, zwykle po 6-12 miesiącach.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Intellagama lesueurii jest wszystkożerna, ale głównym pokarmem są owady. Jako pokarm podstawowy podawaj świerszcze, szarańczę, karaczany i jedwabniki, a mącznika, drewnojada i larwy barciaka dawaj oszczędnie, bo są tłuste. Wszystkie owady muszą być przed podaniem dobrze odżywione.

Uzupełniaj dietę pokarmem roślinnym, np. liśćmi mniszka, koniczyną, zieloną fasolką, cukinią i batatem. Niektóre zwierzęta jedzą owoce, takie jak banan i truskawki, inne nie. Duże zwierzęta mogą od czasu do czasu dostać małe myszy.

Młode zwierzęta karmi się codziennie; od około trzeciego roku życia wystarczą trzy karmienia w tygodniu. Obsypuj pokarm na zmianę wapniem i preparatem multiwitaminowym i podawaj tylko taki pokarm, który zwierzę jest w stanie połknąć.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Intellagama lesueurii jest na wolności płochliwa, ale szybko przyzwyczaja się do ludzi. Młode zwierzęta są często nerwowe i skoczne, ale większość przyzwyczaja się do brania na ręce, jeśli poświęcisz na to czas. Podnoś zwierzę od spodu, podtrzymuj ciało i pozwól ogonowi zwisać. Zostaw zwierzę w spokoju, gdy jest niespokojne.

Samce są terytorialne i walczą, więc dwóch samców nie wolno trzymać razem. Samiec i samica mogą żyć razem, ale będą się rozmnażać, a samiec bywa brutalny wobec samicy. Najbezpieczniejsze jest trzymanie pojedynczo.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samiec jest większy, ma większą głowę, masywniejsze grzebienie, intensywniejsze barwy i widoczne pory udowe. Samica jest mniejsza, ma mniejszą głowę i bardziej stonowane barwy. Wiek i wielkość w chwili osiągnięcia dojrzałości płciowej nie są udokumentowane.

GODY I KOPULACJA

Na wolności zwierzęta kopulują od wiosny do początku lata, po zimowym spoczynku w chłodniejszych rejonach. Jak należy zorganizować zimowanie w terrarium, nie zostało udokumentowane. Samiec jest brutalny wobec samicy, dlatego parę musi być można rozdzielić.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Wiosną (w Australii od września na północy do grudnia na południu) samica wykopuje w piasku lub miękkiej ziemi, w nasłonecznionym miejscu powyżej linii wody, korytarz o długości 10-15 cm i składa 6-20 jaj. Następnie zasypuje korytarz. Zwykle składa dwa zniesienia w sezonie w odstępie około miesiąca. Daj ciężarnej samicy skrzynię z 15-30 cm wilgotnej, luźnej ziemi.

INKUBACJA

Gatunek ma temperaturową determinację płci. Na wolności temperatura w gnieździe wynosi 22-32 °C, a wyklucie następuje po około trzech miesiącach. W 26-28 °C wykluwa się najwięcej samców, natomiast zarówno chłodniejsze, jak i cieplejsze gniazda dają więcej samic.

Inkubacja w niewoli nie została dokładniej opisana. Umieść jaja w wilgotnym wermikulicie w zamkniętym pojemniku z kilkoma małymi otworami wentylacyjnymi i utrzymuj stałą temperaturę 26-29 °C, która odpowiada temperaturom w gniazdach na wolności.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Młode są samodzielne od wyklucia. Na wolności przez jakiś czas pozostają przy korytarzu gniazdowym, a potem trzymają się razem, z dala od dorosłych. W terrarium młode powinny codziennie dostawać małe świerszcze obsypane wapniem i mieć takie samo urządzenie jak dorosłe: miejsce do wygrzewania się, UVB, część wodną i wiele kryjówek. Szybko rosną i trzeba je odpowiednio wcześnie przenosić do większych terrariów. Młodych i dorosłych nie wolno trzymać razem.

Zdrowie i częste błędy

Większość chorób wynika z błędów w hodowli. Gatunek jest odporny, ale typowe problemy to:

- Metaboliczna choroba kości przy zbyt małej ilości UVB i wapnia. Objawy to ospałość, drżenie oraz miękkie lub zniekształcone kości.
- Infekcja dróg oddechowych przy zbyt niskiej wilgotności lub temperaturze.
- Urazy pyska w zbyt małych terrariach lub przy szybach.
- Infekcje bakteryjne w brudnym terrarium i brudnej wodzie.
- Grzybica skóry (*Nannizziopsis*), która dotyka zarówno dzikie populacje, jak i zwierzęta w niewoli.
- Złamane ogony i kończyny po walkach między samcami.

Udaj się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli zwierzę przestaje jeść, ma obrzęki szczęki lub nóg, zmiany skórne albo trudności z oddychaniem.

Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy Czytaj więcej: Typowe choroby i objawy choroby

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.